

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:
09/293-2

Vår dato:
11.12.2009

Høring - utkast til forskrift om kvalitetssikring i høyere utdanning og fagskoleutdanning

Kunnskapsdepartementet sendte 11.09.09 ut et høringsbrev med utkast til forskrift om kvalitetssikring i høyere utdanning og fagskoleutdanning. Forslaget til forskrift er et ledd i oppfølgingen av den eksterne evalueringen av NOKUT.

Universitets- og høgskolerådet har med interesse lest det omfattende høringsnotatet samt utkastet til forskrift og merknadene til forskriftsutkastet.

Generelt

Det er positivt at NOKUT-evalueringen også følges opp ved forskriftsendring. Flere av de endringene som er foreslått, virker klargjørende i forhold til hvilke oppgaver NOKUT skal ha. Ansvarsforholdet mellom departement, NOKUT og institusjon er også klarere formulert enn tidligere.

Hovedinntrykket er at departementet gjennom forskriftsendringen vil stimulere til bedre *samarbeid og dialog* mellom NOKUT og institusjonene uten at dette skal gå på bekostning av NOKUT rolle som kontrollinstans. Det er derfor positivt at det forskriftsfestes hvilke oppgaver som er tillagt NOKUT, hva NOKUT bør ta hensyn til i arbeidet sitt samt formålet med NOKUTs virksomhet.

I høringsnotatet skriver departementet: "Det er viktig at det fremstår som tydelig utad hvilken rolle NOKUT har i de ulike sammenhengene. Departementet ser det derfor som avgjørende at NOKUT i sitt arbeid klart skiller mellom hva som er kontroll og hva som er rådgivning. Det er i denne sammenhengen viktig å sikre at NOKUTs uavhengighet og legitimitet i tilsynsarbeidet i sektoren opprettholdes." Universitets- og høgskolerådet støtter departementet i dette synet.

I notatet peker departementet på at det vil være en fordel for institusjonene om NOKUT ved planlegging av evalueringsarbeidet sitt også tar hensyn til pågående og planlagte evalueringer i regi av andre aktører. UHR vil understreke betydningen av dette punktet for institusjonene. Det gjennomføres stadig flere evalueringer i regi av ulike aktører. Dette er ressurskrevende aktiviteter og skaper mye uro i de ulike miljøene ved institusjonene. Det stilles også spørsmål ved hensikten.

UHR er også tilfreds med at departementet ønsker at NOKUT skal få større handlingsrom når det gjelder tiltak og virkemidler og at disse skal synliggjøres i forskriften, selv om bestemmelsen ikke er uttømmende.

Når det gjelder ansvarsdelingen mellom utdanningsinstitusjonene, NOKUT og departementet, skriver departementet i høringsbrevet at de mener det ikke er nødvendig med en egen forskriftsbestemmelse som fastslår arbeidsfordelingen, og hvor det eksplisitte ansvaret for kvalitet og kvalitetskontroll ligger. Videre skriver departementet: ”Det følger imidlertid klart av universitets- og høyskoleloven at departementet på selvstendig grunnlag vurderer søknader om rett til å starte studietilbud akkreditert av NOKUT og søknader om endret institusjonskategori der NOKUT har fattet vedtak om institusjonsakkreditering. I sin behandling av søknader foretar departementet en samlet vurdering blant annet på bakgrunn av ressursituasjonen ved den aktuelle institusjon samt en helhetlig vurdering av studietilbudene og institusjonsstrukturen i norsk høyere utdanning. Søknadene vil også bli vurdert fra et utdanningspolitisk perspektiv.” UHR merker seg dette.

Siden NOKUT har fått ansvar for akkreditering og kvalitetssikring av fagskolene, er det ryddig at dette arbeidet har fått et eget kapittel i forskriften slik at det er lett å se hvilke bestemmelser som gjelder for høyere utdanning og hvilke som gjelder for fagskolene.

Rent generelt er UHR i all hovedsak fornøyd med forskriftsutkastet slik det foreligger. Vi tror også det er viktig med merknadsvedlegget som er utarbeidet, og forutsetter at det blir tilgjengelig også etter at forskriften er vedtatt. Vi har likevel merknader til flere av paragrafene. Nedenfor følger en gjennomgang av forskriften med kommentarer til enkeltparagrafer.

Kapittel 1. Generelle beskrivelser

§ 1-6. NOKUTs oppgaver

(2) Høyere utdanning:

4. Strekpunkt: Evaluere for å bedømme kvaliteten i høyere utdanning.

Her ville vi ha ventet en presisering av hva man skal evaluere for å bedømme kvaliteten, men på direkte henvendelse har departementet opplyst at denne åpne (og uklare?) formulering er satt med hensikt.

(3) Fagskoleutdanning

Vi merker oss at det her ikke er snakk om evalueringer, bare om å gi godkjenninger samt å revidere fagskoleutdanning og fagområde. Dersom revideringer av fagskoleutdanningene skal innebære det samme som evaluering av utdanninger i høyere utdanning, finner vi det uheldig at man ikke er konsekvent i begrepsbruken. Av merknadene til paragrafen fremgår at bestemmelsen gir en samlet og utfyllende oversikt over NOKUTs oppgaver, og at oppramsingen ikke er uttømmende.

§ 1-7 NOKUTs utviklingsarbeid

Vi er godt fornøyd med det samsvar det nå blir mellom UH-lovens § 2-1 og forskriften om NOKUTs virksomhet.

§ 1-9 Oppnevning av sakkyndige

Her er det foreslått en forenkling av gjeldende forskrift ved at NOKUT selv fastsetter kriterier for de sakkyndiges kompetanse. Av departementets merknader fremgår at oppnevning av sakkyndige bør skje etter dialog med berørte parter og fagmiljøet for å sikre legitimitet i vurderingen. UHR mener dette er så viktig at det bør innarbeides i selve forskriftsteksten.

Vi har også merket oss paragrafens formulering om at NOKUT selv fastsetter nærmere bestemmelser vedrørende saksbehandlingen. For våre institusjoner er det svært viktig at det er langsiktighet og forutsigbarhet i saksbehandlingen og rutineene knyttet til den. Vi ber derfor

om at man vurderer nøye den foreslåtte formulering for å se om den gir tilstrekkelig trygghet for stabilitet i rutinene.

Kapittel 2. Internt system for kvalitetssikring for institusjoner som tilbyr høyere utdanning

§ 2-1. Krav til kvalitetssikringssystem

(2)

Det er positivt at det nå fremgår at også praksisopplæringen er en del av kvalitetssikringssystemet. Vi mener også det er viktig at systemet skal omfatte forhold som gjelder avslutningen av studiet og overgangen til arbeidslivet. Dette er klart positivt for utdanninger med en klar profesjonsprofil, men alle utdanninger har ikke det. Og da blir det et spørsmål om en slik formulering kan slå uheldig ut for de mer "åpne" utdanningstilbudene. Vi merker oss imidlertid at det åpnes for at NOKUT skal samarbeide med sektoren når det gjelder hvilke kriterier som skal legges til grunn ved evaluering av kvalitetssikringssystemet.

Kapittel 3. Akkreditering av studier og institusjoner i høyere utdanning

§ 3-2 Akkreditering av institusjoner

I høringsbrevet drøfter departementet ansvarsdelingen mellom utdanningsinstitusjonene, NOKUT og departementet, og mener at det ikke er nødvendig med en egen forskriftsbestemmelse som fastslår arbeidsfordelingen. Etter UHRs syn vil noe av uklarhetene om hvem som fatter endelig vedtak i akkrediteringssaker falle bort dersom man i denne paragrafen tar inn noe om at endelig vedtak fattes av departementet på bakgrunn av en totalvurdering av ressursituasjon, helhetlig vurdering av studietilbudene, institusjonsstruktur og utdanningspolitisk perspektiv (høringsbrevet s 13). Slik det nå står, er det lett å lese det som at oversending av vedtak til departementet er en ren formalitet.

§ 3-3 Standard for akkreditering av institusjoner

Her er vi godt fornøyd med at det nå stilles eksplisitt krav om tilfredsstillende bibliotek - uansett hvilken type institusjon man søker akkreditering som.

§ 3-3 (2) - akkreditering som vitenskapelig høyskole

Vi har til nå lest bestemmelsene slik at det er institusjonen som helhet som kan gis akkreditering som vitenskapelig høyskole. Vi registrerer imidlertid at også avdeling/fakultet eller avgrensede fagmiljø ved en institusjon kan få slik akkreditering, uten at dette får faglige konsekvenser for resten av institusjonen. Dersom det er slik denne paragrafen skal tolkes, mener vi bruken av begrepet "institusjonen" blir misvisende.

§ 3-3 (3) - akkreditering som universitet

Vi har tidligere etterlyst en presisering eller nærmere definisjon av hva det betyr å ha en "stabil forsknings- og faglig eller kunstnerisk utviklingsvirksomhet". Vi registrerer at både for akkreditering som høgskole og som vitenskapelig høgskole er det spesifikke krav til at man skal ha uteksaminert kandidater i minst to år. Vi mener det er rimelig med et tilsvarende presist tidskrav også for forskerutdanning.

Vi er kjent med at departementet har ute til vurdering et dokument om krav til doktorgradsutdanninger ved institusjonene, og da er det et spørsmål om man bør avvente tilbakemeldingene på dette dokumentet før man fastsetter ny forskrift.

§ 3-6 Søknad om akkreditering

Vi støtter forslaget om at NOKUT kan fastsette søknadsfrister samt bruk av karantene.

Kapittel 4. Fellesgrader

Universitets- og høskolerådet har ingen merknader til dette kapitlet.

Kapittel 5. Fagskoleutdanning

Universitets- og høskolerådet har ingen merknader til dette kapitlet.

Kapittel 6. Godkjenning av annen høyere utdanning

I høringsbrevet skriver departementet at NOKUT skal ha en merk markert rolle i den faglige godkjenningen, og at de skal ha en plikt til å hjelpe de institusjonene som ber om dette i forbindelse med kvalitetssikringen av godkjenningen. Det fremgår at NOKUT ikke skal godkjenne eller overprøve institusjonens faglige vurdering, men at de skal være et rådgivende organ i godkjenningsprosessen. Slik NOKUTs rolle er formulert i § 6-2 (2), kommer det klart frem at NOKUT ikke skal gå aktivt inn i institusjonenes faglige godkjenninger, men at institusjonene kan kontakte NOKUT for å be om råd i saker der det er ønskelig. Vi mener departementet har formulert dette på en god måte.

Kapittel 7. Klage

Universitets- og høskolerådet har ingen merknader til dette kapitlet

Kapittel 8. Sluttbestemmelser

Universitets- og høskolerådet har ingen merknader til dette kapitlet.

Universitets- og høskolerådet viser for øvrig til uttalelser fra våre medlemsinstitusjoner og studentorganisasjonene

Vennlig hilsen

Ola Stave
generalsekretær

Guri Bakken
underdirektør